

Ekonomika EÚ

**Ekonomické a hospodárske záležitosti
Európskej únie**

marec – apríl 2024

Obsah

2. Európska stratégia pre obranný priemysel
3. Eurobarometer: január – február 2024
5. Obchodný prebytok eurozóny
6. Európsky parlament prijíma nové pravidlá na boj proti podvodom
7. Poslanci schválili nové fiškálne pravidlá EÚ
8. Úprava výdavkov na zvládnutie inflácie
9. Inflácia eurozóny
10. Rýchly prehľad tém

Európska stratégia pre obranný priemysel

Európska komisia a Vysoký predstaviteľ Únie predstavili na úrovni EÚ prvú Európsku stratégiu pre obranný priemysel.

Stratégia stanovuje niekoľko nových opatrení:

- nabáda štáty EÚ, aby investovali do obrany viac a na európskej úrovni;
- ako podporné mechanizmy vzniknú nové programy zamerané na ľahšie nakupovanie a spoluprácu na európskej úrovni;
- posilňuje európsky obranný priemysel, jeho reakcieschopnosť a inovatívnosť. Podniknú sa aj kroky na podporu výskumu, zvýšenie investícií a zintenzívnenie práce v dodávateľských reťazcoch;
- finančne podporuje pripravenosť prostredníctvom nového európskeho programu obranného priemyslu v hodnote 1,5 miliardy EUR;
- spolupracuje s partnermi na celom svete – Ukrajina sa napríklad bude môcť zúčastňovať na programoch obranného priemyslu EÚ. Súčasťou stratégie je aj otvorenie Úradu pre inovácie v oblasti obrany v Kyjeve.

EÚ v stratégii stanovuje aj niekoľko cieľov. **Do roku 2030 by štáty EÚ mali:**

- nakúpiť aspoň 40 % obranného vybavenia v rámci vzájomnej spolupráce;
- vynaložiť aspoň polovicu svojho rozpočtu na verejné obstarávanie v oblasti obrany na výrobky vyrobené v Európe;
- obchodovať s tovarom obranného priemyslu medzi členskými štátmi EÚ namiesto obchodu s inými štátmi, a to v miere najmenej 35 % hodnoty trhu EÚ v oblasti obrany.

Viac informácií [tu](#).

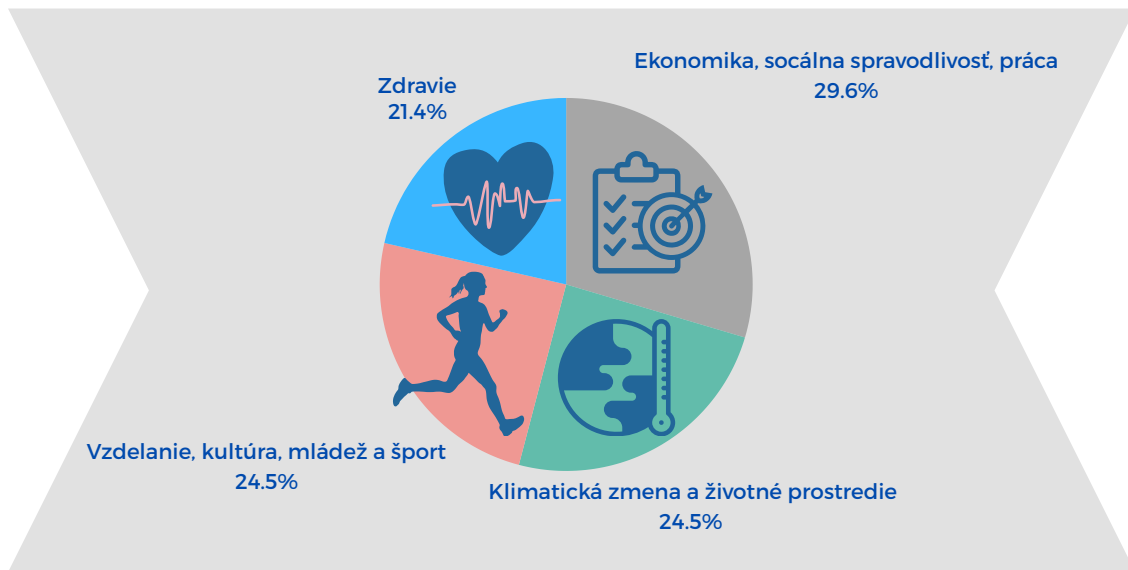

**Európska stratégia
pre obranný
priemysel**

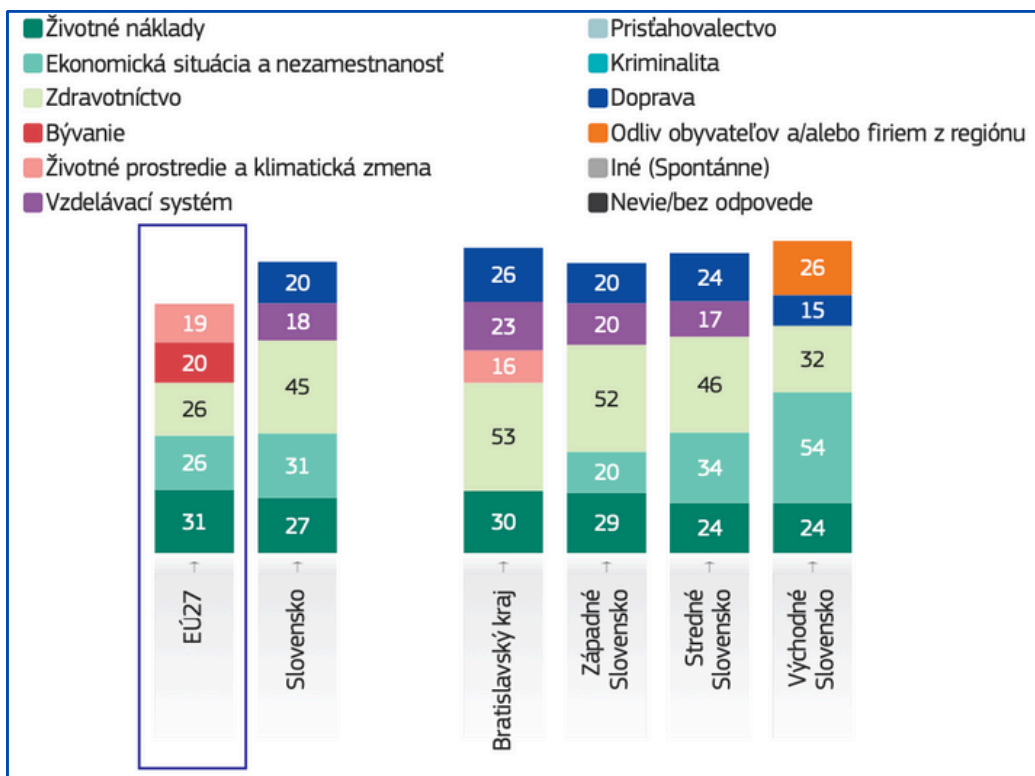
Eurobarometer: január – február 2024

Štandardný Eurobarometer je prieskum verejnej mienky zameraný na pravidelne sa opakujúce okruhy otázok. O metodológii sa môžete dočítať [tu](#).

Ľudia v Európe najčastejšie čelia alebo považujú za problematické:

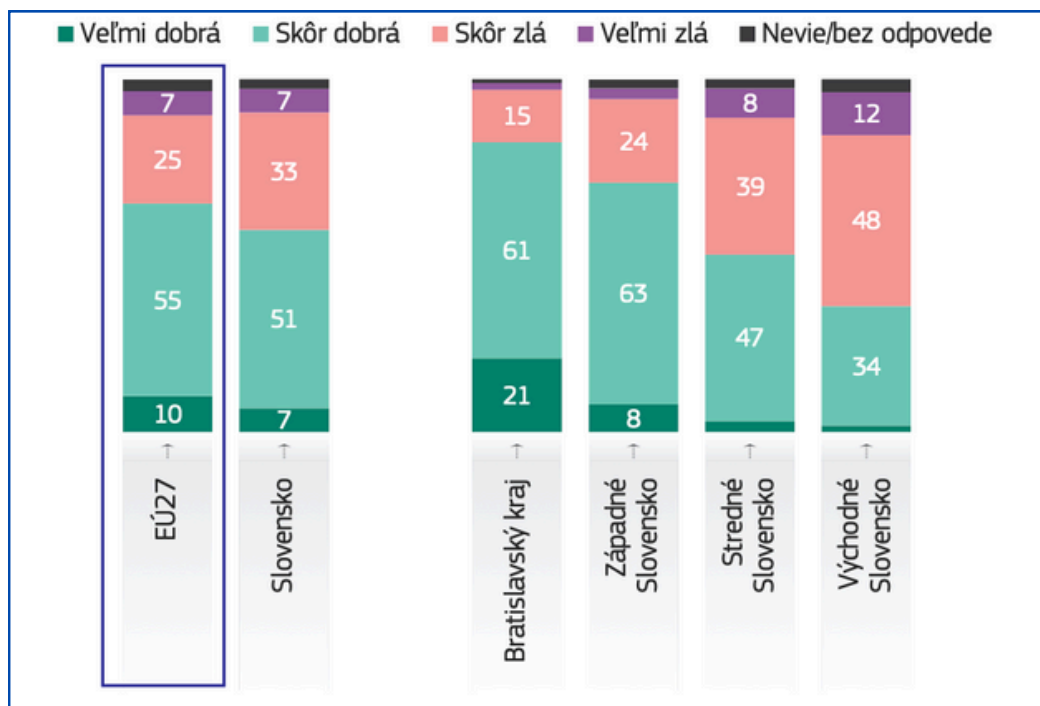

Ľudia v Európe najčastejšie čelia alebo považujú za problematické:

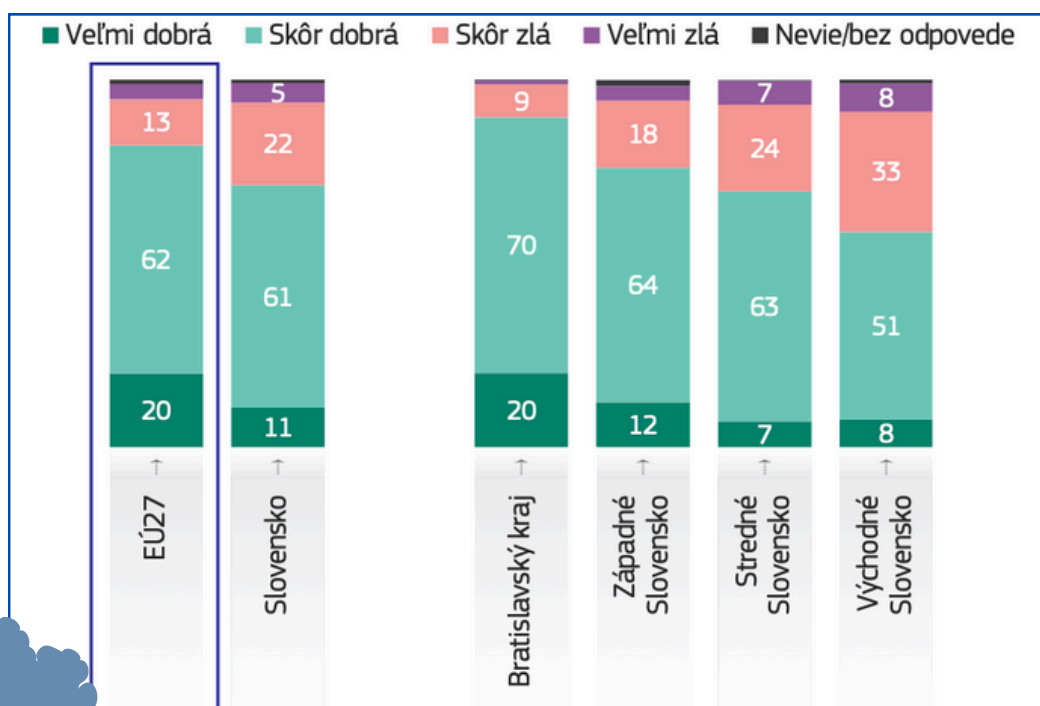

Eurobarometer: súčasná situácia v regiónoch

Hospodárska situácia na Slovensku je podľa obyvateľov:

Kvalita života je na Slovensku podľa obyvateľov:

Viac informácií a štatistík tu.

Obchodný prebytok eurozóny

Podľa prvého odhadu Eurostatu, prebytok zahranično-obchodnej **bilancie eurozóny** dosiahol 23,6 mld. EUR oproti 3,6 mld. EUR z februára roku 2023.

Vývoz tovarov z eurozóny do zvyšku sveta vo februári 2024 predstavoval 235 mld. EUR, čo je mierny nárast o 0,3 %, v porovnaní s februárom 2023 (234,4 mld. EUR).

Dovoz dosiahol 211,4 mld. EUR, čo je pokles o 8,4 % v porovnaní s februárom 2023 (230,8 mld. EUR).

Prvé odhady **bilancie EÚ** ukázali vo februári 2024 prebytok v obchode s tovarom so zvyškom sveta vo výške 22,1 mld. EUR v porovnaní s +2,0 mld. EUR vo februári 2023.

Vývoz tovaru z EÚ vo februári 2024 dosiahol 210,6 mld. EUR, čo je o 0,7 % viac v porovnaní s februárom 2023 (209,0 mld. EUR).

Dovoz tovaru do EÚ dosiahol 188,5 mld. EUR, čo je o 9,0 % menej v porovnaní s februárom 2023 (207,0 mld. EUR).

Eurostat: Dostupný dátaset: [ext_st_eu27_2020sitc](#)

Viac informácií [tu](#).

Mierny pokles deficitu eurozóny

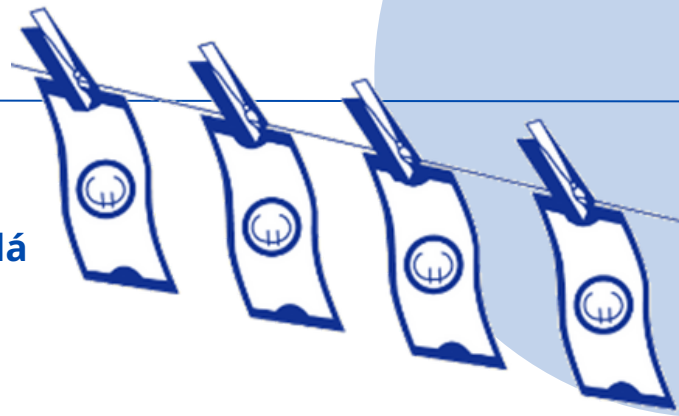
V eurozóne sa pomer deficitu verejných financií k HDP znížil z 3,7 % v roku 2022 na 3,6 % v roku 2023 a **v EÚ** sa zvýšil z 3,4 % na 3,5 %. V eurozóne sa pomer verejného dlhu k HDP znížil z 90,8 % na konci roka 2022 na 88,6 % na konci roka 2023 a v EÚ z 83,4 % na 81,7 %.

V roku 2023 nevykázali deficit: Cyprus, Dánsko, Írsko, Portugalsko.

Najvyšší deficit bol naopak v Taliansku, Maďarsku a Rumunsku.

Viac informácií [tu](#).

Slovensko					
	2020	2021	2022	2023	
HDP mp	(milión eur)	93 450	100 245	109 762	122 813
Vládny deficit (-) / prebytok (+)	(milión eur)	-4 999	-5 195	-1 836	-6 010
	(% HDP)	-5.3	-5.2	-1.7	-4.9
Vládne výdavky	(% HDP)	44.7	45.3	42.4	47.9
Vládne príjmy	(% HDP)	39.4	40.2	40.7	43.0
Štátny dlh	(milión eur)	54 993	61 238	63 379	68 830
	(% HDP)	58,8	61.1	57,7	56,0
poznámka: medzivládne pôžičky	(milión eur)	1 859	1 859	1 859	1 841
	(% HDP)	2.0	1.9	1.7	1.5

Európsky parlament prijíma nové pravidlá na boj proti podvodom

Prístup k registrom a zdrojom informácií

Osoby s legitímnym záujmom, vrátane novinárov, odborníkov z médií, organizácií občianskej spoločnosti, príslušných a dozorných orgánov budú mať okamžitý, neobmedzený, priamy a bezplatný prístup k informáciám o skutočnom vlastníctve, ktoré sú uchovávané vo vnútroštátnych registroch a sú vzájomne prepojené na úrovni EÚ. V registroch budú okrem aktuálnych informácií aj údaje staré minimálne päť rokov.

Limit EÚ na veľké hotovostné platby do výšky 10 000 EUR

Legislatíva obsahuje aj ustanovenia o zvýšenej ostražitosti, pokiaľ je celkový majetok jednotlivca v hodnote najmenej 50 000 000 EUR okrem ich hlavného bydliska, zavedenie celoeurópskeho limitu 10 000 EUR na hotovostné platby s výnimkou platieb medzi súkromnými osobami v neprofesionálnom prostredí a opatrenia na zabezpečenie dodržiavania cielených finančných sankcií a zabránenie ich obchádzaniu.

Pravidlá tzv. náležitej starostlivosti sa budú vzťahovať na futbalové kluby a agentov od roku 2029

Nové rozšírené opatrenia náležitej starostlivosti vyžadujú od tzv. povinnej osoby (napríklad správcovia bánk, aktív a kryptoaktív alebo realitní agenti a správcovia virtuálnych realít) nahlásenie podozrivej aktivity, keďže majú privilegované postavenie k dátam a osobám s možnou podozrivou aktivitou.

Od roku 2029 budú musieť aj špičkové profesionálne futbalové kluby zapojené do vysokohodnotových finančných transakcií s investormi alebo sponzormi vrátane inzerentov a transferov hráčov overovať totožnosť svojich zákazníkov, monitorovať transakcie a hlásiť každú podozrivú transakciu.

Vznikne aj nová agentúra EÚ s priamym dohľadom nad najrizikovejšími subjektmi.

Viac informácií [tu](#).

Poslanci schválili nové fiškálne pravidlá EÚ

Štáty s nadmerným dlhom ho budú musieť znižovať v priemere o 1 % ročne, ak je ich dlh vyšší ako 90 % HDP, a v priemere o 0,5 % ročne, ak je medzi 60 % a 90 %. Ak je deficit krajiny nad 3 % HDP, musel by sa v obdobiach rastu znížiť, aby dosiahol 1,5 % a vytvoril rezervu na výdavky pre ťažké ekonomické podmienky.

Poslanci výrazne posilnili pravidlá na ochranu schopnosti vlády investovať. Teraz bude pre Komisiu ťažšie zaviesť postup pri nadmernom deficite, ak prebiehajú nevyhnutné investície.

Na žiadosť poslancov Európskeho parlamentu môžu štáty s nadmerným deficitom alebo dlhom požiadať o diskusiu s Komisiou predtým, ako Komisia navrhne vlastné riešenia. To by poskytlo vláde viac príležitostí vyjadriť svoj názor, najmä v tomto kľúčovom bode procesu.

Markus Ferber (EPP, DE) povedal: „*Táto reforma predstavuje nový začiatok a návrat k fiškálnej zodpovednosti. Nový rámec bude jednoduchší, predvídateľnejší a pragmatickejší. Nové pravidlá sa však môžu stať úspešnými len vtedy, ak budú správne implementované Komisiou.*”

Viac informácií [tu](#).

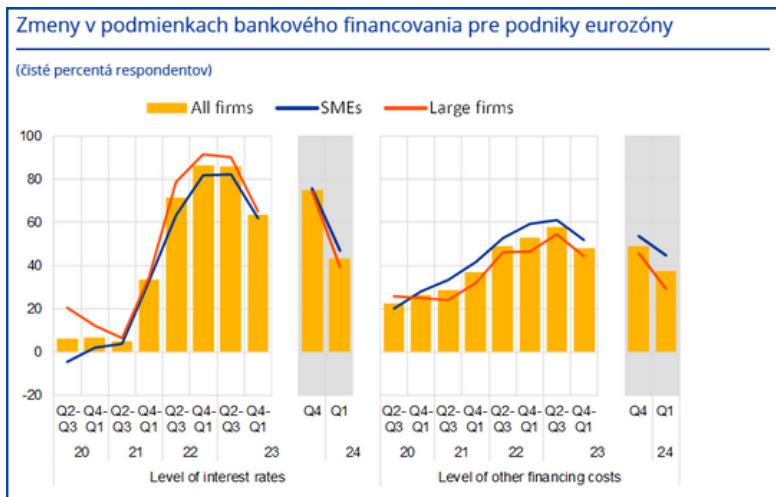
ECB prieskum o prístupe ku kapitálu zo strany podnikov

Pohľad firiem z eurozóny prezentuje ďalšie sprísňovanie podmienok na finančnom trhu, avšak v oveľa menšej miere ako koncom roka 2023.

Klesla potreba bankových úverov, vďaka čomu na druhej strane hlásili firmy zníženie dostupnosti ponuky týchto úverov, nárast medzery vo financovaní sa oproti minulému obdobiu znížil.

Čisté percentá firiem, ktoré oznámili zvýšenie úrokových sadzieb na bankové pôžičky a zvýšenie iných nákladov na financovanie (t. j. poplatkov a provízií), sa výrazne znížili na 43 % (po 75 % v predchádzajúcom štvrtroku) a 37 % (po 49 % predtým, graf ECB).

Viac informácií [tu](#).

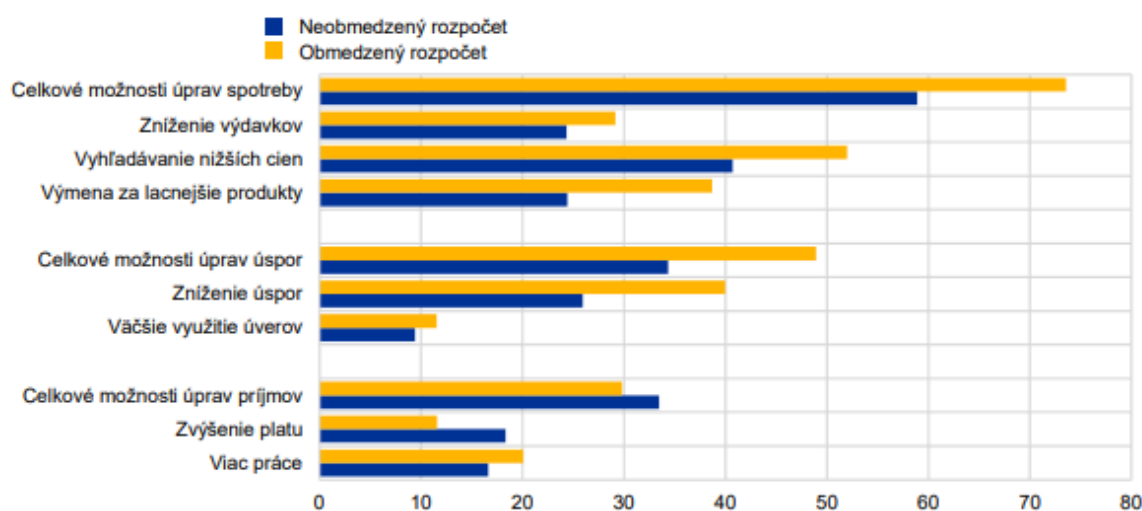
Úprava výdavkov na zvládnutie inflácie

Inflačný šok spôsobený kombináciou faktorov – doznievajúcou pandémiou a prudkým skokom cien energií po vyvolaní konfliktu Ruskom na Ukrajine sa negatívne odrazil aj na domácnostiach a výdavkoch. Na základe prieskumu spotrebiteľských očakávaní ECB možno konštatovať, že väčšina respondentov upravila svoju spotrebu a zároveň nakupovala v obchodoch podľa ceny, pozri nasledujúci graf.

Odpovede spotrebiteľov vo všetkých možnostiach úprav v rámci CES

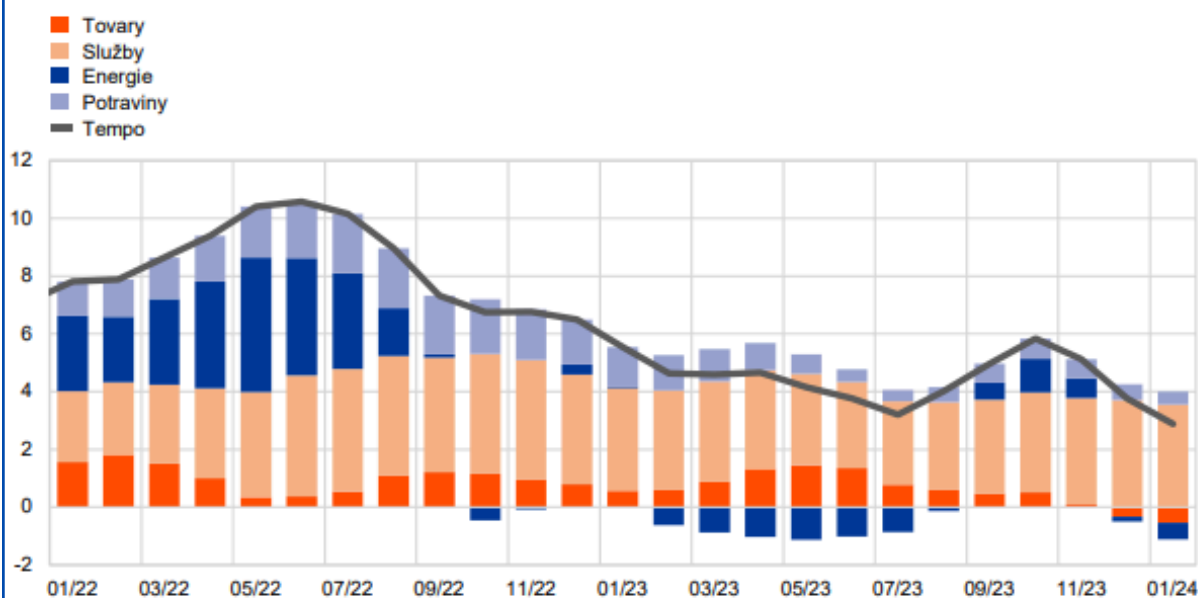
Odpovede v januári 2024 (za predchádzajúcich 12 mesiacov)

(v %)

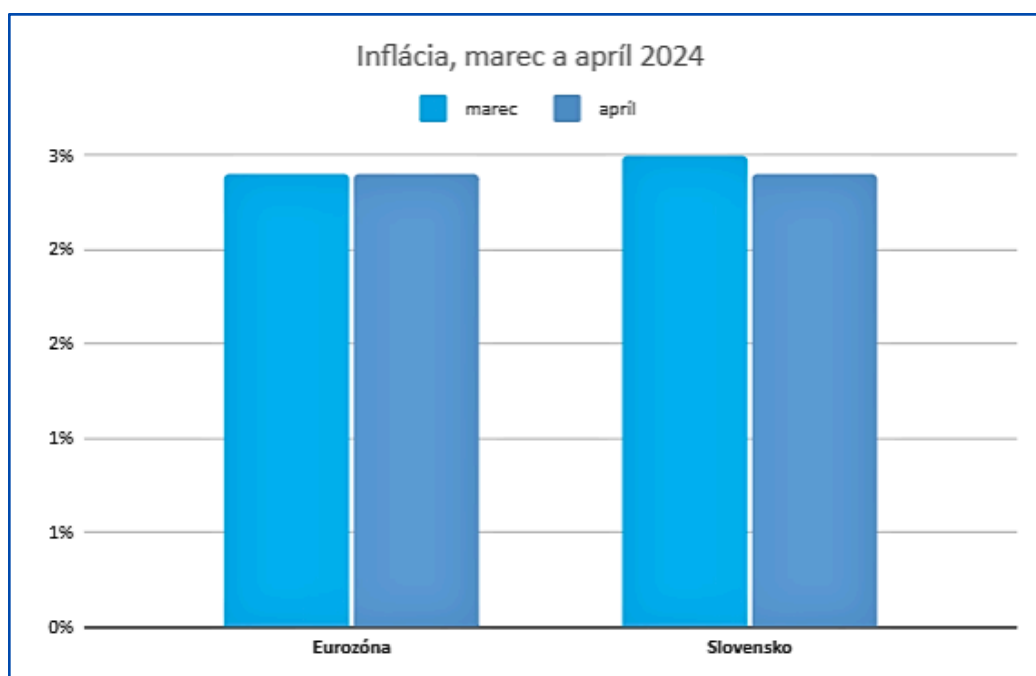
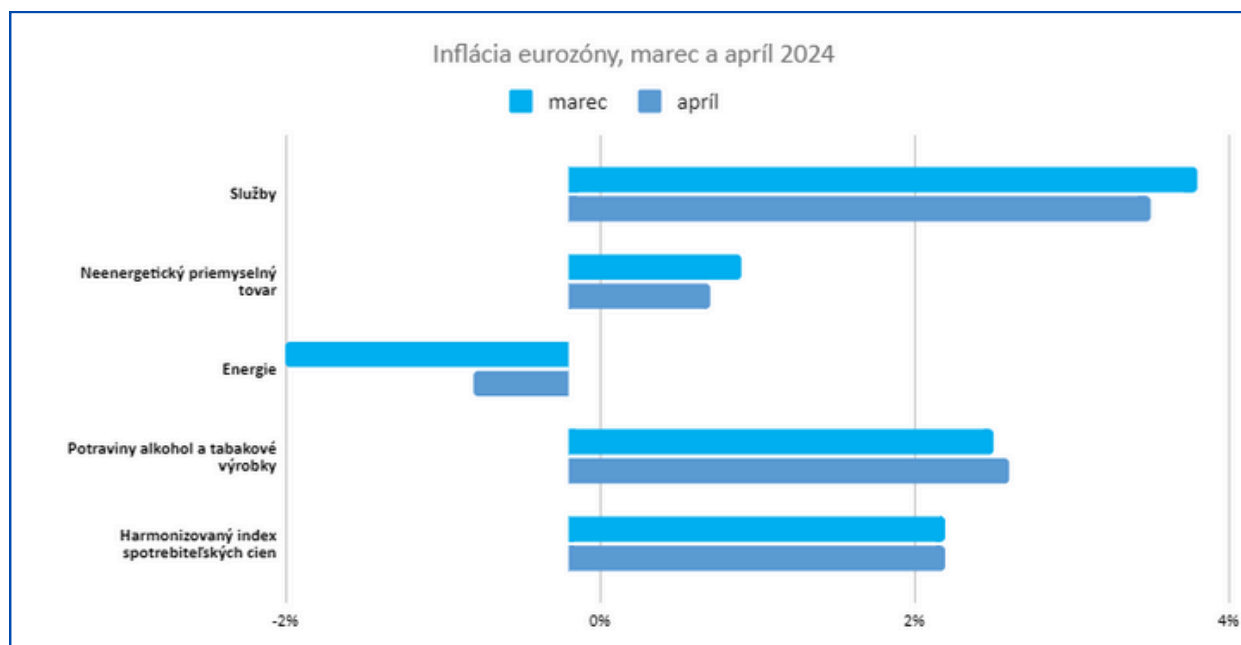

Dynamika celkovej inflácie spotrebiteľských cien v OECD

(medzištvrtročná anualizovaná percentuálna zmena, príspevky v p. b.)

Odhadovaná inflácia eurozóny za marec a apríl 2024

Eurostat, odhadovaná inflácia marec a apríl

Nástroj technickej podpory

Komisia vybrala ďalších 170 projektov v rámci nástroja technickej podpory, tak aby posilnila odolnosť a modernizáciu verejnej správy členských štátov. 31 % vybraných reforiem sa zameria na prechod k nulovému hospodárstvu. 27 % vybraných reforiem súvisí s digitálnym prechodom, napríklad aj uľahčením práce za pomoci umelej inteligencie. Na Slovensku bolo na rok 2024 schválených 9 projektov, hlavným je pomoc pri transformácii regiónu Hornej Nitry.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Pomoc pre Valaliky

Európska komisia zistila, že opatrenie Slovenska vo výške 267 miliónov EUR v prospech spoločnosti Volvo Cars je v súlade s pravidlami EÚ o štátnej pomoci. Investičná pomoc podporí vybudovanie nového podniku na výrobu osobných elektrických vozidiel vo Valalikoch pri Košiciach na východnom Slovensku. Spoločnosť Volvo Cars do projektu investuje 1,2 miliardy EUR.

Viac informácií [tu](#).

Zasadnutie Rady pre obchod a technológiu medzi EÚ a USA

Transatlantická spolupráca sa posilní v oblasti umelej inteligencie, 6G, polovodičov a štandardizácie. EÚ a USA zostávajú kľúčovými geopolitickými a obchodnými partnermi. Bilaterálny obchod medzi EÚ a USA je na historických maximách, pričom v roku 2023 dosiahol viac ako 1,6 bilióna EUR a bilaterálne investičné akcie presiahli 5 biliónov EUR.

Viac informácií [tu](#).

Znižovanie dlhodobej nezamestnanosti

Komisia zverejnila [výzvu na predkladanie návrhov](#) projektov v hodnote 23 miliónov EUR s cieľom pomôcť členským štátom EÚ vyvinúť nové spôsoby riešenia dlhodobej nezamestnanosti a podporiť ľudí, aby našli cestu späť na trh práce. Napríklad iniciatíva [Solidary Basic Income](#) v Berlíne v Nemecku má za cieľ riešiť dlhodobú nezamestnanosť tým, že ponúka 1000 pracovných príležitostí ľuďom, ktorí majú dlhší dopyt po práci.

Viac informácií [tu](#).

**Zasadnutie Rady pre hospodárske
a finančné záležitosti**

Zasadnutie prinieslo:

- Schválenie záverov o strednodobom hodnotení nástroja na obnovu a odolnosť.
- Rada vzala na vedomie aktuálny stav hospodárskeho a finančného vplyvu ruskej agresie proti Ukrajine. Ministri dostali od Komisie aktuálne informácie o hospodárskej a rozpočtovej situácii na Ukrajine vrátane implementácie nástroja pre Ukrajinu.

Viac informácií [tu](#).

**Mimoriadne zasadnutie
Európskej rady**

Predsedačka Komisie Ursula von der Leyenová zdôraznila štyri hlavné oblasti činnosti na ďalšie prehĺbenie jednotného trhu

1. Zlepšenie prístupu ku kapitálu pre európske spoločnosti
2. Zníženie nákladov na energiu
3. Zlepšenie zručností našej pracovnej sily
4. Posilnenie obchodu so zvyškom sveta

Viac informácií [tu](#).

**Nové prvky v Hozizont
Európa**

Nové výzvy sú zamerané predovšetkým na priekopnícke projekty v oblasti umelej inteligencie a kvantových technológií. Vyčlenili sa finančné prostriedky vo výške 50 miliónov EUR na podporu veľkých modelov umelej inteligencie integráciou nových dátových modalít a rozšírením ich spôsobilostí. Na riešenie potreby transparentnosti a spoľahlivosti umelej inteligencie sa investuje 15 miliónov EUR.

Na podporu výskumu špičkových kvantových technológií s vedúcim postavením na svete sa investuje 40 miliónov EUR.

Okrem toho sa vyčlenia investície vo výške 15 miliónov EUR zamerané na stimulovanie nadnárodného výskumu a vývoja.

Cieľom ďalších investícií vo výške 6 miliónov EUR je posilniť zapojenie Európy do celosvetovej normalizácie IKT.

Zvyšných 1,5 milióna EUR bude určených na investície do výskumu digitálneho humanizmu, projektu, ktorý stavia ľudí do centra digitálnej transformácie

Viac informácií [tu](#).

Text: Mgr. Dominika Pazderová, Parlamentný inštitút

Obrazový a fotografický materiál:

- obr. str. 1: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/photo/open-days-at-european-parliament-in-strasbourg_20240427_EP-168835A_CU_1535
- obr. str. 2: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/european-defence-industrial-strategy-factsheet_en
- obr. str. 6: <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2024/01/18/anti-money-laundering-council-and-parliament-strike-deal-on-stricter-rules/>
- obr. str. 10: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en#map

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál neprešiel jazykovou úpravou

© Parlamentný inštitút
máj 2024

pi@nrsr.sk

parlamentny_institut